

Euromf EZA Seminarie – Kort verslag

Beschermingskloof voor migrerende werknemers in de EU Focus op werk- en levensomstandigheden voor migrerende werknemers en hun gezinnen

Boekarest, 19 en 20 oktober 2017

Organisatie: Euromf vzw
Met financiële steun van de Europese Unie

Twee jaar geleden, op ons seminarie van 1 en 2 oktober 2015, hebben we ons gebogen over de migratiestromen en de gevolgen ervan voor de gast- en herkomstlanden. Tijdens de lezingen en besprekingen bleek al snel dat we zeker dieper moesten ingaan op de werk- en leefomstandigheden van de binnen Europa migrerende arbeidskrachten en de gevolgen voor hun families en vooral voor de achtergebleven kinderen. We hebben dit seminarie dus georganiseerd om onze kennis hieromtrent te verdiepen en te verbreden.

Marianne Thyssen (Europees Commissaris voor Werkgelegenheid, Sociale Zaken, Vaardigheden en Arbeidsmobiliteit) sprak de aanwezigen toe via een videoboodschap. Zij ging in op de EU-voorstellen die een eerste stap naar verbetering moeten zijn en wenste de deelnemers een vruchtbaar seminarie.

Het seminarie werd geopend met een eerste uitdaging door Maria Mihaela Darle (Head of Social Department CARTEL ALFA). Zij wees op de noodzaak om ook buitenlandse werknemers een stem te geven in de sociale dialoog via de vakbonden, maar vroeg zich ook af op welke wijze deze werknemers konden aangezet worden om lid te worden.

Dirk Coninckx (ACV Bouw en Industrie, België) toonde in zijn lezing hoe ingenieus de complexe systemen werden opgebouwd om de Oost-Europese werknemers onderbetaald en zonder sociale zekerheid uit te buiten in West-Europese bouwbedrijven en transportfirma's. Het gevolg is dat migranten-werknemers die een ongeval krijgen soms letterlijk op straat gedumpt worden. Concrete videogetuigenissen van truckchauffeurs gaven zijn uiteenzetting meteen een grote realiteitswaarde.

De provincie Belgisch-Limburg heeft een lange geschiedenis van arbeidsmigratie, in de beginperiode vooral mijnwerkers. Erwin De Bruyn (Stebo) toonde hoe de overheid in het begin een constructieve rol opnam in het voorzien van sociale zekerheid en huisvesting en hoe er daardoor een snellere lotsverbetering kwam. De laatste decennia blijft de overheid echter volledig aan de zijlijn staan en de nefaste gevolgen zijn dan ook merkbaar, o.a. in de erbarmelijke huisvesting van deze nieuwe migrerende werknemers.

De academische bijdrage werd verzorgd door Johan Wets die als onderzoeker, verbonden aan HIVA-KULeuven, dit thema al heel grondig heeft onderzocht. Met veel cijfers en gegevens uit onderzoeken gaf hij een inzicht in de wel steeds stijgende migratiestroom en liet zien dat wanneer men naar de verschillende landen kijkt daarin zowel dalers als stijgers zitten. Hij ging ook in op de moeilijke vraag naar een duidelijke definitie van wie een arbeidsmigrant is. Of zijn het daarentegen vaak gewoon Europese werknemers? De drijfveren werden ontleed en het gebrek aan beleid blootgelegd.

De lezingen van de eerste dag werden afgesloten met een blik op de Roemeense realiteit door Cristina Chert (Coördinator van het Open Network in Roemenië –een NGO die aan gemeenschapsontwikkeling werkt), die meewerkt aan het Europese RE-InVEST-onderzoeksprogramma. Zij vertelde over het waarom van het migreren, de leegloop van de dorpen en de gevolgen ervan, de vaststelling dat er intussen ook een grote stroom van terugkerenden is ontstaan.

De spreekster liet ons aan de hand van een aantal voorbeelden zeker ook nadenken over hoe we moeten kijken naar deze mensen. Zijn het profiteurs, slachtoffers of overlevers?

Tijdens een afsluitende workshop werd ook veel tijd besteed aan het participatief en interactief verwerken van de inhoud van de lezingen en het op een oplossingsgerichte wijze zoeken naar concrete voorstellen voor het verder uitbouwen van een Europees sociaal beleid. Een rode draad daarin is zeker de noodzaak om ook de nodige middelen te voorzien om over de landsgrenzen heen blijvend informatie te kunnen uitwisselen over migratie en de eraan verbonden werk- en leefomstandigheden.

Op vrijdag 20 oktober ging alle aandacht naar de achterblijvende families en vooral de kinderen. Dit deel van het seminarie werd aangevat door een uiteenzetting van Ilze Trapenciere (onderzoekster van het Institute of Philosophy and Sociology, University of Latvia). Zij ging dieper in op de gevolgen voor de achterblijvende kinderen en de impact op hun opvoeding en scholing. Zij toonde ook een paar positieve initiatieven. Haar uiteenzetting werd aangevuld door de Oekraïense delegatie die het probleem in hun land schetste en daarnaast stelde dat ze ondervinden dat wanneer ouders op regelmatige basis kunnen terugkeren naar hun familie er veel minder problemen worden vastgesteld. Ook de delegatie uit Slovaakse leverde een bijdrage over de migratie uit hun land.

Dr. Annik Lampo (hoofd van het Departement Kinder- en Jeugdpsychiatrie) vertelde vanuit haar dagelijks werk en onderzoek over de gevolgen voor kinderen van achtergelaten te worden door ouders die in het buitenland gaan werken. Het belang om zich te kunnen hechten en samen te zijn werd vanuit de psychiatrie vakkundig onderstreept en duidelijk gemaakt. Ook deze spreekster benadrukte het belang van mogelijkheden om regelmatig terugkerende nabije contacten te hebben. Video-gesprekken zijn geen volwaardige oplossing.

Arktos vzw is een Belgische NGO die heel veel ervaring heeft met jongeren en kinderen die wat achtergelaten zijn door hun school, hun ouders, het systeem. Dirk De Rijdt vertelt vanuit de praktijk hoe hij en zijn collega's stap voor stap met de moeilijkste jongeren gaandeweg toch een positief traject afleggen. Dat proces verloopt met vallen en opstaan en heel veel vertrouwen geven. De jongeren laten vertrekken van wat hen motiveert is duidelijk de meest optimale manier om door te zetten.

Ook de tweede dag werd afgesloten met een plenaire werkgroep waarin vanuit de inhoud van de lezingen een aantal constructieve voorstellen geformuleerd werden. De rode draad is zeker het erkennen van het belang om het probleem van de achtergelaten kinderen aan te pakken en voorstellen te doen aan de EU om hierrond toch een beleid op te starten. Dit zou onder meer kunnen door grotere inspanningen in het gastland om de families van migranten-werknemers verenigd te houden.

Je kan alle lezingen uitgebreid nalezen op onze website. Bovendien kan je er flankerende documentatie, video's, verslagen en concrete voorstellen vanuit de workshops vinden.

www.euromf.be